

บันทึก

เรื่อง การเป็นผู้แทนสหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจในการสมัครรับเลือกตั้ง
และลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายลูกจ้างเพื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา
สมทบตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน
พ.ศ. ๒๕๒๒

กรมแรงงานได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๑๑๐๖/๔๖๓๑ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมแรงงานกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายลูกจ้างเพื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษสมทบในศาลแรงงานกลาง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๔ แต่ปรากฏว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ซึ่งว่าด้วยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานรัฐวิสาหกิจกับรัฐ การจัดตั้งสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ และร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งยกเว้นให้รัฐวิสาหกิจไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับอาจมีผลใช้บังคับก่อนกำหนดวันเลือกตั้งที่กล่าวข้างต้น และโดยการบังคับใช้พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับเป็นเหตุให้สหภาพแรงงานของพนักงานรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ต้องสิ้นสุดลง

กรมแรงงานพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับใช้บังคับแล้วอาจมีผลกระทบต่อเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายลูกจ้างเพื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษสมทบในศาลแรงงานกลางได้ จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

๑. ในกรณีที่สหภาพแรงงานของพนักงานรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เสนอชื่อผู้แทนของสหภาพแรงงานเข้าสมัครรับเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายลูกจ้างเพื่อดำรงตำแหน่งผู้พิพากษสมทบในศาลแรงงานกลางภายในเวลาที่กำหนดตามข้อ ๒ และข้อ ๖ ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วต่อมาสหภาพแรงงานดังกล่าวสิ้นสุดลงโดยร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับมีผลใช้บังคับก่อนวันเลือกตั้ง เช่นนี้ การเสนอชื่อผู้แทนของสหภาพแรงงานพนักงานแรงงานรัฐวิสาหกิจเข้าสมัครรับเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะยังมีผลสมบูรณ์อยู่หรือไม่ ผู้ถูกเสนอชื่อยังเป็นผู้แทนของสหภาพแรงงานที่จะเข้ารับเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต่อไปหรือไม่ (ในประเด็นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเคยมีหนังสือด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๑/๖๙๙ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ตอบข้อหารือกรมแรงงานว่า สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔ เป็น

สิทธิเฉพาะตัว ซึ่งสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานจะต้องใช้สิทธินั้นโดยคณะกรรมการหรือกรรมการผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย ตามนัยมาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘)

๒. ผู้แทนสหภาพแรงงานพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบในศาลแรงงานอยู่ก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับมีผลใช้บังคับ จะต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเพราะเหตุที่ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมแรงงาน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ได้ความว่า เนื่องจากการเลือกตั้งผู้พิพากษาสมทบจะกระทำในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๔ และถ้าร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. กับร่างพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ได้มีการประกาศใช้บังคับก่อนวันเลือกตั้งดังกล่าว กรมแรงงานมีปัญหาว่าจะมีผลกระทบต่อการเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบเพียงใด ในปัญหาดังกล่าวคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า โดยที่ร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๓^๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติให้กิจการรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ฯ และร่างพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. มาตรา ๕๕^๒ บัญญัติให้สหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยแรงงาน

^๑ ร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) กิจการรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

ฯลฯ

ฯลฯ”

^๒ ร่างพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.

มาตรา ๕๖ บรรดาสหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ให้เป็นอันสิ้นสุด เว้นแต่การดำเนินการเพื่อการชำระบัญชี

เมื่อชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่ให้โอนทรัพย์สินนั้นให้แก่สมาคมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ในรัฐวิสาหกิจนั้น ถ้ามีการโอนทรัพย์สินดังกล่าวไม่อาจกระทำให้แล้วเสร็จได้ภายในหนึ่งปีนับแต่เสร็จสิ้นการชำระบัญชี ให้โอนทรัพย์สินนั้นให้แก่บุคคลอื่นตามที่ได้ระบุไว้ในข้อบังคับของสหภาพแรงงานนั้น ๆ ถ้าไม่มีข้อบังคับหรือในข้อบังคับมิได้ระบุให้โอนทรัพย์สินที่เหลือนั้นให้แก่บุคคลใด ให้ดำเนินการโอนทรัพย์สินนั้นให้แก่สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

สัมพันธ์ให้เป็นอันสิ้นสุดลง เว้นแต่การดำเนินการเพื่อชำระบัญชี และมาตรา ๕๖^๓ บัญญัติให้ คณะกรรมการสหภาพแรงงานและคณะกรรมการลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจซึ่งตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้เป็นอันสิ้นสุดลงด้วย ฉะนั้น เมื่อร่าง พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับมีผลใช้บังคับ สหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ รวมทั้ง คณะกรรมการสหภาพแรงงานและคณะกรรมการลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจนั้นย่อมสิ้นสุดลง ไม่อาจ ดำเนินการใด ๆ ในฐานะของสหภาพแรงงานหรือคณะกรรมการสหภาพแรงงานหรือ คณะกรรมการลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ได้อีกต่อไป ซึ่งมีผลทำให้บุคคลที่ สหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจได้เคยเสนอชื่อไว้ มิใช่เป็นผู้แทนสหภาพแรงงานตามความของ มาตรา ๑๔^๔ ประกอบกับคำนิยามคำว่า “สหภาพแรงงาน”^๕ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน

^๓ ร่างพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.

มาตรา ๕๖ คณะกรรมการสหภาพแรงงานและคณะกรรมการลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจซึ่งตั้งขึ้น ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ให้เป็นอันสิ้นสุดลง

^๔ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๔ ผู้พิพากษาสมทบจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลตามบัญชี รายชื่อผู้แทนฝ่ายลูกจ้างที่กรมแรงงานเสนอ จากการลงคะแนนเสียงของสมาคมนายจ้างและสหภาพแรงงานแต่ ละฝ่ายซึ่งจดทะเบียนที่ตั้งสำนักงานในเขตศาลแรงงานนั้น เว้นแต่ในเขตศาลแรงงานใดไม่มีสมาคมนายจ้างหรือ สหภาพแรงงานซึ่งจดทะเบียนที่ตั้งสำนักงานไว้ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลตามบัญชี รายชื่อที่กรมแรงงานเสนอแทนฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายลูกจ้าง

ผู้ที่มีได้รับการเสนอเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบต้องมี คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) บรรลุนิติภาวะ
- (๓) มีภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำงานอยู่ในเขตศาลแรงงานนั้น
- (๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) เป็นผู้มีความเลื่อมใสในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข
- (๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง แรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือพ้นเวลาที่ศาลได้ กำหนดในการรอการลงโทษแล้ว
- (๘) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรค การเมือง สมาชิกรัฐสภา หรือสมาชิกรัฐสภากรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง หรือ ทนายความ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่มีสิทธิเข้ารับเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ต่อไป

ประเด็นที่สอง เห็นว่า ในกรณีผู้แทนสหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบในศาลแรงงานอยู่แล้วก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ใช้บังคับ บุคคลดังกล่าวย่อมมีฐานะเป็นผู้พิพากษาสมทบตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มิใช่ผู้แทนสหภาพอีก ซึ่งการสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบย่อมต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๕^๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเท่านั้น ฉะนั้น แม้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้นทั้งสองฉบับจะมีผลใช้บังคับในเวลาต่อมา ก็ย่อมไม่มีผลทำให้บุคคลนั้นต้องพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบไปแต่อย่างใด

(นายไมตรี ดันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๓๔

“สหภาพแรงงาน” หมายความว่า องค์การของลูกจ้างที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

^๖ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๕ ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๔

(๕) ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่สุดให้จำคุก

(๖) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกเพราะขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดถึงสองครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเพราะกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุที่ข้าราชการตุลาการจะต้องพ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๖) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยการระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ